

MUSEOVIRASTO
PL 913
00101 HELSINKI
p. (09) 40 501
www.nba.fi

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

- lomake arkeologisen kohteen tarkastamiseen (ks. täyttöohje lopussa)

1. PERUSTIEDOT

Kunta: PYHTÄÄ	Muinaisjäännösrekisteritunnus:		
Nimi: Verssonkangas 2	Ajoitus: historiallinen aika		
Kohteen tyyppi: työ- ja valmistuspaikat	Tyypin tarkenne: tervahaudat		
Kohteen laajuus: halkaisija 8 m	Lukumäärä: 2		
Laajuuden arviointiperuste: maanpäälliset rakenteet.			
Laji (ruksaa laji, ks. tarvittaessa lajin selitys täyttöohjeen kohdasta 1):			
<i>ruksi:</i> ☒	kiinteä muinaisjäännös mahdollinen muinaisjäännös muu kulttuuriperintökohde löytöpaikka luonnonmuodostuma muu kohde		
Suunta ja etäisyys kirkosta: kohde sijaitsee 9,3 km Pyhtään kirkolta suuntaan S.			
Sijaintikuvaus: Tervahaudat sijaitsevat rinnakkain Purolantiestä (14535) etelään haarautuvan ja Verssonpohjaan vievän hiekkatien itäpuolella, 300 m:n päässä tiestä. Noin 30 m kohteesta länteen kulkee NW-SE -suuntainen polku Suomenlahden Verssonpohjaan, jonne kohteelta on matkaa runsaat 300 m.			
Sijaintikoordinaatit: TH 1: (ETRS-TM35FIN)	N: 6697741 N: 667739	E: 478107 E: 478096	Korkeus m mpy: 7,5 Korkeus m mpy: 7,5
Koordinaattien tarkenne: keskikoordinaatti (\pm 3 m).			
Peruskartta: 3023 06 PYHTÄÄ			
Rekisterikylä (jos tarpeen): MALMI		Kiinteistötunnus (jos tarpeen): 624-412-1-114	
Tarkastaja: Marita Kykyri		Tarkastusaika: 19.6.2017	

2. TAUSTATIEDOT

Aiemmat tiedot: ei aiempia tietoja.
Aiemmat löydöt: ei aiempia löytöjä.
Tarkastuslöydöt: ei löytöjä.
Tarkastusolosuhteet: hyvät.

Liitteet: karttaliite, jolle kohteen sijainti on merkitty; yhdeksän liitekuvaa.
Muuta: Oppaana tarkastuskäynnillä toimi harrastaja-arkeologi Rune Nygård.

3. TARKASTUSHAVAINNOT

Tarkastuksen syy: Rune Nygårdin ilmoitus kohteesta.
Ympäristö ja maasto: Tervahaudat sijaitsevat rinnakkain E-W -suunnassa Purolantiestä (14535) etelään haarautuvan ja Verssonpohjaan vievän hiekkatien itäpuolella, 300 m:n päässä tiestä. Tervahautojen välinen etäisyys on kuutisen metriä ja ne on tehty etelään loivasti laskevaan rinteeseen. Alue on hiekkapohjaista mäntykangasta, jossa kasvaa myös hieman kuusta, koivua ja pihlajaa. Aluskasvillisuus muodostuu sammalesta, kanervasta, puolukasta ja mustikasta. Hautojen alue on puuston ja aluskasvillisuuden pahoin peittämä, mikä vaikeutti havaintojen tekoa.
Arkeologisen kohteen tarkempi kuvaus ja rajaus: Tervahauta 1 (TH 1): oli pohja-alaltaan pyöreä ja sitä kiersi 1,5 m:n levyinen valli, jonka korkeus oli 40-50 cm. Keskustastaan hauta oli suppilomainen ja sen syvyys oli 1 m. Tervahaudan SW-sivustalla oli havaittavissa N-S -suuntainen kaivanto, joka oli leveydeltään 1,5 m, pituudeltaan 2 m ja syvyydeltään 90 cm. Kaivannon (halssi), pohja oli tasainen ja seinämät hieman ulospäin levenevät. Tervahaudan N-puolella oli tuulenskaato, joka sisälsi runsaasti hiiltä ja nokimaata. Tervahauta 2 (TH 2): oli pohja-alaltaan pyöreä ja sitä kiersi 1,5 m:n levyinen valli, jonka korkeus oli 20-60 cm. Keskustastaan hauta oli suppilomainen ja sen syvyys oli 1,2 m. Tervahaudan S-sivustalla oli havaittavissa N-S -suuntainen kaivanto, joka oli leveydeltään 1,5 m, pituudeltaan 2 m ja syvyydeltään 90 cm. Kaivannon (halssi), pohja oli tasainen ja seinämät hieman ulospäin levenevät. Tervahaudan valleilla kasvoi nuorta puuta: kuusta, mäntyä ja pihlajaa.
Muuta tietoa: -

4. SUOJELUTIEDOT

Kunto: Hyvä.
Hoidon tarve: Hautojen alueella kasvavat puut tulisi poistaa.
Ehdotus suoja-alueeksi (mielellään kartalla rajauksena esitettyinä): -
Tiedossa olevat maankäyttöhankkeet: ei ole tiedossa.
Muut säilymiseen vaikuttavat asiat: -
Kohteesta käytettävissä olevan tiedon määrä ja laatu (jos tarpeen): -

5. MUUTA

Tarkastajan yhteystiedot: Marita Kykyri, Kymenlaakson museo, Tornatorintie 99B, 48100 Kotka. Gsm 040-7162322.
Muut tiedot: -
Lähilöydöt: Kohteen SE-puolella 550 m:n päässä sijaitsee Pyhtään Verssonkankaan hiilimiilukohde (100003691).
Opas kohteelle (nimi ja yhteystiedot, jos eri kuin tarkastaja): Rune Nygård.

6. PÄIVÄYS JA KERTOMUKSEN LAATIJAN ALLEKIRJOITUS

Päiväys: Kotka 11.9.2017

Allekirjoitus:

Marita Kykyri

Kartta 1: Kohteen sijainti punaisen nuolen kärjen kohdalla. Karttapohja: Maanmittaushallituksen paikkatietokkuna. <https://www.paikkatietoikkuna.fi>

Kuva 1: Tervahauta 1 suunnasta S.
Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 2: Halssin paikka haudan 1 SW-sivustalla. W. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 3: Tervahauta 1 suunnasta NE. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 4: Kairausnäyte haudasta 1 sisälsi 40 cm:n paksuudelta hiili- ja nokimaata. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 5: Tervahauta 2 suunnasta N. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 6: Tervahauta 2 suunnasta S. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 7: Halssin paikka hauta 2:n S-sivustalla oli puuston ja aluskasvillisuuden peitossa S. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 8: Kairausnäyte hauta 2:n alueelta sisälsi runsaasti puuhiilen ja noen sekaista hiekkaa. Kuva: KyM/M. Kykyri.

Kuva 9: Verssonkankaan tervahautamaastoa hautojen 1-2 SE-puolella. NW. Kuva: KyM/M. Kykyri.

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUSLOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE

- täyttöohje Museoviraston arkeologisen kohteen tarkastuslomakkeeseen

Lomake on tarkoitettu avuksi arkeologisen kohteen maastotarkastuksessa tehtyjen havaintojen raportoimiseen ja se on word-muotoinen. Kenttiin voi kirjoittaa tietoa niin paljon, kuin on tarpeen. Sähköiset kartat, koordinaattitaulukot ja valokuvat voi liittää lomakkeen loppuun suoraan sähköisiksi liitteiksi. Liitteitä voi lisätä haluamansa määrän esimerkiksi sivunvaihto-työkalulla.

Kohta 1. Perustiedot

- lomakkeeseen täytetään kohteeseen liittyvät sijaintitiedot (kunta, koordinaatit, peruskartta, sijainti suhteessa kirkkoon ja yleinen sijaintikuvaus)
- lomakkeeseen täytetään kohdetta luonnehtivat tiedot (nimi tai ehdotus nimestä, ajoitus, kohteen tyyppi ja tyyppin tarkenne muinaisjäänösrekisterin asiasanojen mukaan, lukumäärä (kpl) ja Museoviraston muinaisjäänösrekisterin tunnus, jos kohteella on sellainen)
- lomakkeeseen kirjataan arvio kohteen laajuudesta ja perustelu sille
- lomakkeeseen täytetään kohteen laji tarkastushavaintojen perusteella (ks. enemmän Museoviraston laatima Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohje 2014, sivut31-32, <http://www.nba.fi/fi/File/2210/laatuohje.pdf>):
 - *kiinteä muinaisjäänös* on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kohde, jonka täsmällinen maantieteellinen sijainti on osoitetavissa.
 - *mahdollinen muinaisjäänös* on kohde, jota ei ole voitu maastossa tarkastuksen yhteydessä tunnistaa tai paikantaa luotettavasti. Kohteen luonteen selvittäminen muinaisjäänöksenä edellyttää esimerkiksi tarkempia arkeologisia selvityksiä kuin tarkastuksen yhteydessä on ollut mahdollista tehdä.
 - *muu kulttuuriperintökohde* on kohde, jota ei voi todeta muinaismuistolain tarkoittamaksi muinaisjäänökseksi. Yleisimpiä kulttuuri-perintökohteita ovat käytössä pysyneet historialliset kylänpaikat ja tiet, toisen maailman sodan aikaiset sotahistorialliset kohteet ja alle 100 vuotta nuoremmat hylät. Ensimmäiseen maailmansotaan liittyvät kohteet ovat yleensä kiinteitä muinaisjäänöksiä.
 - *löytöpaikka* on irtaimen muinaisesineen löytöpaikka tai -alue, johon liittyy jonkinlainen paikkatieto. Löydöllä ei ole yhteyttä kiinteään muinaisjäänökseen tai sitä ei voida osoittaa. Ilman arkeologista kontekstia olevaa löytöä kutsutaan *irtolöydöksi*.
 - *luonnonmuodostuma* on luonnon synnyttämä tai muovaama kohde, jota voidaan esimerkiksi luulla ihmisen tekemäksi tai jota ihmisen on voinut muokata. Tällaisia ovat esimerkiksi muinaiset rantamuodostumat (pirunpellot, rantapalteet) ja luolat.
 - *muu kohde* on esimerkiksi tuhoutunut/tutkittu muinaisjäänös, kätkölytö tms. kohde
- lomakkeeseen täytetään tiedot rekisterikylästä ja kiinteistötunnuksesta, jos tarpeen
- huom: rauhoitusluokkaa ei edellytetä enää määriteltäväksi.

Kohta 2. Taustatiedot

- lomakkeeseen täytetään tiedot mahdollisista aiemmista tiedoista ja löydöistä
- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastuksen yhteydessä mahdollisesti tehdyistä löydöistä
- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastusolosuhteista ja niiden vaikutuksesta havaintoihin
- lomakkeeseen täytetään tieto tarkastuksen liitteistä (karttaliitteet, kuvaliitteet, koordinaattitietolistat ym.).

Kohta 3. Tarkastushavainnot

- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastuksen syystä ja siihen liittyvistä asioista
- lomakkeeseen kuvataan kohteen ympäristö ja maasto
- lomakkeeseen kuvataan tarkastettu kohde ja rajaus.

Kohta 4. Suojelutiedot

- lomakkeeseen täytetään tiedot kohteen kuntoa koskien ja hoidon tai korjaamisen tarvetta koskevat havainnot
- lomakkeeseen laitetaan ehdotus suoja-alueeksi ja sen perustelut. Ehdotus esitetään mielellään myös kartalle rajattuna.
- lomakkeeseen täytetään tiedot mahdollisista maankäyttöhankkeista ja/tai muista säilymiseen vaikuttavista olennaisista asioista (luonnon aiheuttama eroosio tms.)
- lomakkeeseen laitetaan haluttaessa arvio kohteesta käytettävissä olevien tietojen luonteesta ja määrästä:
 - tietotaso 1 = kohteesta on riittävästi tietoa sen luonteen ja iän tarkemmaksi määrittämiseksi
 - tietotaso 2 = kohteen luonteen ja iän määrittely edellyttää tarkempia arkeologisia selvityksiä.

Kohta 5. Muuta

- lomakkeeseen täytetään tiedot tarkastajan yhteystiedoista
- lomakkeeseen täytetään tiedot lähilöydöistä ja mahdollisista muista tiedoista
- lomakkeeseen täytetään tiedot henkilöstä, jota voi tarvittaessa toimia paikalla oppaana.

Kohta 6. Allekirjoitus

- lomake allekirjoitetaan ja päivätään.